

Seat No	
------------	--

MA (Sanskrit) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023

Sanskrit (Compulsory) Paper-I

RMSAN11101: Research Methodology in Sanskrit

Day and Date:,21/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1.खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 कार्यकारी संकल्पना म्हणजे काय ?
A] एखाद्या तर्काकरीता सिद्ध परिकल्पना
B] परिक्षण अपेक्षित नसणारी
C] पुढील संशोधनासाठी तात्पुरत्या स्वरूपात स्विकारलेली परिकल्पना
D] एक वैज्ञानिक सिद्धांत
- 2 संशोधन नैतिकतेची अर्थ व्यक्त करणारा खालील वाक्य कोणता आहे?
A] सांख्यिकीय प्रणालीचे चुकीचे उपयोजन
B] संशोधनाचा दोषपूर्ण आराखडा
C] नमूना विकल्प
D] संशोधन निष्कर्षाचा अहवाल करणे
- 3 पायाभूत संशोधनाची तत्त्वे कोणत्या संशोधनाच्या पद्धतीमध्ये वापरतात ?
[A] कृती संशोधन   B] उपायोजित संशोधन
[C] तत्त्वज्ञानाधारित संशोधन   D] ऐतिहासिक संशोधन
- 4 संशोधन नैतिकता (Research Ethics) ही समस्या संशोधनाच्या कोणत्या घटकाशी जोडलेली आहे ?
A] गुणात्मक तंत्राच्या माध्यमातून आकडेवारीचे विश्लेषण करणे
B] संशोधनाच्या समग्रतेस परिभाषित करणे
C] पुराव्यावर आधारित संशोधन अहवाल
D] शोधप्रबंधाच्या पुर्ननिर्धारित आराखड्याचे अनुसरण
- 5 आंतर सांस्कृतिक अभ्यास हे ..... चे उदाहरण आहे.
A] व्यष्टी अभ्यास   B] तौलनीक अभ्यास
[C] प्रायोगिक अभ्यास   D] तिर्यक छेदात्मक अभ्यास

- 6 एखाद्या विस्तृत शास्त्रीय विषयाचे बाबतीत खालीलपैकी माहितीचा अत्याधुनिक व विश्वसनीय स्रोत कोणता असेल?
 A] संशोधन पत्र B] संदर्भ ग्रंथ सूची
 C] समालोचक लेख D] नूतन प्रकाशित क्रमिका पुस्तक
- 7 कम्प्युनीलिटी तंत्र हे खालीलपैकी कोणत्या घटकाशी संबंधित आहेत ?
 A] युनिव्हेरियट अनालिसीस B] फॅक्टर अनालिसीस (Factor Analysis)
 C] केस स्टडीज् (Case Studies) D] स्पॉट अनालिसीस (spot analysis)
- 8 खालीलपैकी कोणती नमुना निदर्शन पद्धती संभावेत्तर आधारित नाही?
 A] सरल यादृच्छिक नमुना निदर्शन B] स्तरबद्ध नमुना निदर्शन
 C] कोटा नमुना निदर्शन D] समूह नमुना निदर्शन
- 9 मूल्यात्मक संशोधनाचा सर्वात महत्वाचा घटक कोणता?
 A] सर्वेक्षण B] सहभागात्मक निरीक्षण
 C] निगमनात्मक पध्दत D] क्षेत्रकार्य
- 10 संशोधनात्मक प्रश्न कशामधील संबंध स्पष्टपणे शोधण्यास प्रयत्न करतो ?
 A] सेवापुरवठा (लॉजिस्टिक्स) B] संशोधक
 C] परिकल्पना D] परिवर्त्य (व्हेरिएबल्स)
- 11 संशोधक आणि संशोधनात सहभागी होणारे यांमध्ये परस्पर विश्वास निर्माण करण्याची प्रक्रिया म्हणजे -
 A] जवळीक एकतानता B] अनौपचारिकता C] एकतानता D] संबंध
- 12 खालीलपैकी कोणत्या संशोधन पद्धतीमध्ये नैसर्गिक परिवेश व अर्थदायी प्रक्रियेवर भर दिला जातो?
 A] प्रयोगात्मक पद्धती B] कार्योत्तर पद्धती
 C] व्यष्टी अध्ययन पद्धती D] वर्णनात्मक सर्वेक्षण पद्धती
- 13 एखाद्या विषयाबद्दल संपूर्ण व्यवस्थितपणे अध्ययन करून त्याच्या संबंधीत अधिक माहिती बाहेर काढणे म्हणजे संशोधन होय.
 अ) नियोजन ब) संशोधन क) प्रबंधन ड) अनुकरण
- 14 शोध प्रबंधाचे विधान हे नेहमी..... असते.
 A] एक निरीक्षण B] एक तथ्य
 C] एक दृढकथन D] एक विचार विमर्श
- 15 प्रचालित व्यवस्थामध्ये सुधारणा करण्यासाठी कोणत्या प्रकारचे संशोधन पद्धती वापर करतात?
 A] शुद्ध संशोधन B] उपयोजित संशोधन C] कृति संशोधन D] प्रायोगिक पद्धती

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 कार्यशाळा
- 2 वाङ्मय चौर्य
- 3 उपक्रम-उपसंहार
- 4 माहितीचे संकलन

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 सहायक ग्रन्थसूचीवर सोदाहरण थोडक्यात लिहा?

2 कार्यशाळा विचारगोष्टी यांतील साम्य-भेद स्पष्ट करा?

3 गुणात्मक व परिमाणात्मक पद्धतीवर चर्चा करा?

4 ऐतिहासिक संशोधन पद्धतीवर सोदाहरण लिहा?

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 कौटिलीय अर्थशास्त्रातील तन्त्रयुक्तिचा संशोधनातील उपयोग सविस्तर स्पष्ट करा?

2 लिप्यंतर (Transliteration) त्याच्या संशोधनातील उपयोगासह सोदाहरण सविस्तर स्पष्ट करा?

*****

Model Answer Paper

MA (Sanskrit) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023

Sanskrit (Compulsory) Paper-I

RMSAN11101: Research Methodology in Sanskrit

Day and Date:,21/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Q.1.खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 कार्यकारी संकल्पना म्हणजे काय ?

- A] एखाद्या तर्काकरीता सिद्ध परिकल्पना
- B] परिक्षण अपेक्षित नसणारी
- C] पुढील संशोधनासाठी तात्पुरत्या स्वरूपात स्विकारलेली परिकल्पना
- D] एक वैज्ञानिक सिद्धांत

Option 3

2 संशोधन नैतिकतेची अर्थ व्यक्त करणारा खालील वाक्य कोणता आहे?

- A] सांख्यिकीय प्रणालीचे चुकीचे उपयोजन
- B] संशोधनाचा दोषपूर्ण आराखडा
- C] नमूना विकल्प
- D] संशोधन निष्कर्षाचा अहवाल करणे

Option 4

3 पायाभूत संशोधनाची तत्त्वे कोणत्या संशोधनाच्या पद्धतीमध्ये वापरतात ?

- [A] कृती संशोधन   B] उपायोजित संशोधन
- [C] तत्त्वज्ञानाधारित संशोधन   D] ऐतिहासिक संशोधन

Option 3

4 संशोधन नैतिकता (Research Ethics) ही समस्या संशोधनाच्या कोणत्या घटकाशी जोडलेली आहे ?

- A] गुणात्मक तंत्राच्या माध्यमातून आकडेवारीचे विश्लेषण करणे
- B] संशोधनाच्या समग्रास परिभाषित करणे
- C] पुराव्यावर आधारित संशोधन अहवाल
- D] शोधप्रबंधाच्या पुर्ननिर्धारित आराखड्याचे अनुसरण

Option 3

5 आंतर सांस्कृतिक अभ्यास हे ..... चे उदाहरण आहे.

- A] व्यष्टी अभ्यास   B] तौलनीक अभ्यास
- [C] प्रायोगिक अभ्यास   D] तिर्यक छेदात्मक अभ्यास

Option 2

6 एखाद्या विस्तृत शास्त्रीय विषयाचे बाबतीत खालीलपैकी माहितीचा अत्याधुनिक व विश्वसनीय स्त्रोत कोणता असेल?

- A] संशोधन पत्र   B] संदर्भ ग्रंथ सूची
- C] समालोचक लेख   D] नूतन प्रकाशित क्रमिका पुस्तक

Option 3

- 7 कम्प्युनीलिटी तंत्र हे खालीलपैकी कोणत्या घटकाशी संबंधित आहेत ?
A] युनिव्हेरियट अनालिसीस B] फॅक्टर अनालिसीस (Factor Analysis)
C] केस स्टडीज (Case Studies) D] स्पॉट अनालिसीस (spot analysis)

Option 3

- 8 खालीलपैकी कोणती नमूना निदर्शन पद्धती संभावेत्तर आधारित नाही?
A] सरल यादृच्छिक नमूना निदर्शन B] स्तरबद्ध नमूना निदर्शन
C] कोटा नमूना निदर्शन D] समूह नमूना निदर्शन

Option 3

- 9 मूल्यात्मक संशोधनाचा सर्वात महत्वाचा घटक कोणता?
A] सर्वेक्षण B] सहभागात्मक निरीक्षण
C] निगमनात्मक पद्धत D] क्षेत्रकार्य

Option 3

- 10 संशोधनात्मक प्रश्न कशामधील संबंध स्पष्टपणे शोधण्यास प्रयत्न करतो ?
A] सेवापुरवठा (लॉजिस्टिक्स) B] संशोधक
C] परिकल्पना D] परिवर्त्य (व्हेरिएबल्स)

Option 3

- 11 संशोधक आणि संशोधनात सहभागी होणारे यांमध्ये परस्पर विश्वास निर्माण करण्याची प्रक्रिया म्हणजे -
A] जवळीक एकतानता B] अनौपचारिकता C] एकतानता D] संबंध

Option 3

- 12 खालीलपैकी कोणत्या संशोधन पद्धतीमध्ये नैसर्गिक परिवेश व अर्थदायी प्रक्रियेवर भर दिला जातो?
A] प्रयोगात्मक पद्धती B] कार्योत्तर पद्धती
C] व्यष्टी अध्ययन पद्धती D] वर्णनात्मक सर्वेक्षण पद्धती

Option 3

- 13 एखाद्या विषयाबद्दल संपूर्ण व्यवस्थितपणे अध्ययन करून त्याच्या संबंधीत अधिक माहिती बाहेर काढणे म्हणजे संशोधन होय.
अ) नियोजन ब) संशोधन क) प्रबंधन ड) अनुकरण

Option 2

- 14 शोध प्रबंधाचे विधान हे नेहमी..... असते.
A] एक निरीक्षण B] एक तथ्य
C] एक दृढकथन D] एक विचार विमर्श

Option 3

- 15 प्रचलित व्यवस्थामध्ये सुधारणा करण्यासाठी कोणत्या प्रकारचे संशोधन पद्धती वापर करतात?
A] शुद्ध संशोधन B] उपयोजित संशोधन C] कृति संशोधन D] प्रायोगिक पद्धती

Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

1 कार्यशाळा

Ans:

2 वाङ्मय चौर्य

Ans:

3 उपक्रम-उपसंहार

Ans:

4 माहितीचे संकलन

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 सहायक ग्रन्थसूचीवर सोदाहरण थोडक्यात लिहा?

Ans:

2 कार्यशाळा विचारगोष्टी यांतील साम्य-भेद स्पष्ट करा?

Ans:

3 गुणात्मक व परिमाणात्मक पद्धतीवर चर्चा करा?

Ans:

4 ऐतिहासिक संशोधन पद्धतीवर सोदाहरण लिहा?

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 कौटिलीय अर्थशास्त्रातील तन्त्रयुक्तिचा संशोधनातील उपयोग सविस्तर स्पष्ट करा?

Ans:

2 लिप्यंतर (Transliteration) त्याच्या संशोधनातील उपयोगासह सोदाहरण सविस्तर स्पष्ट करा?

Ans:

*****